

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Амонашвілі Ш. Д. Школа життя / Ш. Д. Амонашвілі. – Хмельницький : ХОППО, 2010. – 48 с.
2. Концепція розвитку Тернопільської Української гімназії імені І. Франка на основі акмеологічного підходу до креативної самореалізації учнів і педагогів // Програма розвитку Тернопільської Української гімназії імені І. Франка на період 2016-2020 рр. / за ред. А. Крижанівського, М. Нової. – Тернопіль : ТУГ, 2015. – С. 3.
3. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання: досвід педагогічної антропології : в 2 т. / К. Д. Ушинський. – Х. : Портфоліо, 2010.
4. Чепіль М. М. Педагогічні технології / М. М. Чепіль, З. Н. Дудник. – К. : Академвидав, 2012. – 224 с.
5. Glasser W. School without Failure / W. Glasser. – NY, 1987. – 360 p.
6. Maslow A. Motivation and Personality / A. Maslow – NY, 1987. – 326 p.

Дата надходження до редакції: 03.01.2017 р.

УДК 37.013:37.014.24:371

Зоя МАКАРЧУК,
директор Рівненської гуманітарної гімназії

ІННОВАЦІЙНІ ПРІОРИТЕТИ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У статті розкрито концептуальні ідеї реалізації досвіду євроінтеграційних процесів у навчальному закладі та використання інноваційного потенціалу гімназії для розвитку і виховання особистості.

Ключові слова: освітня євроінтеграція, інноваційна особистість, цільові програми, структурування процесів, конкурентоздатність гімназії.

В статье раскрыты концептуальные идеи реализации опыта евроинтеграционных процессов в учебном заведении и использования инновационного потенциала гимназии для развития и воспитания личности.

Ключевые слова: образовательная евроинтеграция, инновационная личность, целевые программы, структурирование процессов, конкурентоспособность гимназии.

The article deals with the conceptual ideas of the European integration process and the realization of its experience in the educational establishment. It also describes the possibilities of the usage of innovative potential of the gymnasium for the students' development and bringing up.

Key words: educational European integration, innovative personality, targeted programmes, structuring processes, the competitiveness of the gymnasium.

Постановка проблеми. Глобальні інтеграційні процеси сучасного світу – це об'єктивна тенденція розвитку всіх сфер суспільного життя. Вони не лише охопили суспільне виробництво, культуру, духовну, освітню та наукову сфери, а й стали визначальними факторами формування способу та якості життя в усьому світі, вплинули на реформування освіти в Україні на основі європейського і світового досвіду.

У нових умовах європейської інтеграції колективом Рівненської гуманітарної гімназії було проаналізовано об'єднавчі процеси у сфері освіти, розкрито сутність формування єдиних правил організації освітнього простору в об'єднаній Європі, актуалізовано потреби в інтеграції освітніх послуг у Європейському просторі, визначено періоди розвитку процесу євроінтеграції освітнього середовища.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Політико-правові та організаційні аспекти такого руху на європейському континенті впродовж останніх десятиліть закріплено в документах Ради Європи та Європейського Союзу, Лісабонській Конвенції (1997), Спільній декларації міністрів освіти Європи (1999), Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти (Страсбург, 2002) та ін. У побудові європейського простору значною є роль недержавних європейських структур, зокрема Парламентської асамблеї Ради Європи, Організації економічного співробітництва і розвитку та ін.

Європейський вибір України допомагає вітчизняній освіті та науці конкретизувати можливості створення єдиного Європейського освітнього простору, що підкреслюється в законодавчій основі зовнішньої політики нашої держави, Програмі та Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу та документах Європейського Союзу щодо України.

Значний інтерес для нашого дослідження склали ідеї єдності світу В. Вернадського, М. Моїсєєва, О. Уорсула, Б. Лиферова, О. Кашаєва, а також науково-теоретичні положення щодо формування єдиних освітніх пріоритетів В. Андрушенка, У. Науменко, Л. Пуховської, В. Молодиченка, О. Закусило та інших науковців.

Аналіз науково-педагогічної літератури свідчить, що вимогою часу стала необхідність підтримання високої конкурентоспроможності особистості на динамічному ринку праці та підготовка учнівської молоді, здатної творчо мислити, швидко орієнтуватися в сучасному насиченому інформаційному просторі вітчизняної та європейської освіти, приймати нестандартні рішення, вчитися і розвиватися впродовж усього життя, а головне – бути патріотами рідної землі.

Однак на сьогодні недостатньо вивчено зміст, форми, методи, засоби, технології розвитку і виховання особистості відповідно до специфіки діяльності навчальних закладів в умовах формування єдиного Європейського освітнього простору.

Зважаючи на те, що в умовах глобалізації Україна перебуває у силовому полі тенденцій, пов'язаних із переходом людства до нової фази цивілізаційного розвитку, яку вже визначають не лише як інформаційне суспільство, а як суспільство знань та інновацій, **метою нашої статті** є розкриття сучасних інноваційних підходів та перспектив створення єдиного сучасного Європейського освітнього простору окремого навчального закладу.

Виклад основного матеріалу. Ставлячи за мету входження до кола найрозвиненіших країн світу, українське суспільство повинно перетворитися на суспільство, що постійно навчається, динамічно накопичує і використовує нові знання, втілює прогресивні ідеї, інноваційні технології, освітній менеджмент. Реалізацію означених завдань у нових умовах євроінтеграційних процесів представлено на *рисунку 1*.

Рис. 1. Реалізація освітніх завдань в умовах євроінтеграційних процесів

Нами постійно аналізуються вибір концепції євроінтеграції та уточнення завдань дослідно-експериментальної роботи, а також євроінтеграційні процеси в освіті на перетині двох площин:

- *гуманітарної* – виховання громадян із лідерськими навичками, які володіють сучасними цифровими технологіями, мають дослідницькі та підприємницькі вміння, зрозумілі для оточуючих, тобто вільно спілкуються рідною та кількома іноземними мовами, залишаючись при цьому патріотами своєї країни, мають чіткі громадянські позиції та моральні переконання, сповідують загальнолюдські цінності;

- *технологічної* – створення та використання високих технологій і наукоємних виробництв для сучасної економіки та оборони країни.

При цьому враховується те, що посилюються міграційні процеси, викликані навчанням, роботою, участю громадян України в спільних міжнародних проектах, відновленням та утворенням нових родин з іноземцями, подорожами і відпочинком за кордоном. Означені тенденції і виклики формують запит на підготовку зовсім іншого, ніж 5-10 років тому, випускника загальноосвітнього закладу, для якого вже недостатньо володіти лише знаннями, вміннями

і навиками, він прагне бути частинкою єдиного Європейського освітнього простору.

Саме такі міркування сприяли тому, що колектив Рівненської гуманітарної гімназії розпочав роботу над дослідно-експериментальною темою *«Розвиток і виховання особистості гімназиста в єдиному Європейському освітньому просторі»*. На початок експерименту тема, над якою розпочали роботу педагоги гімназії, виявилася практично дослідженою і невивченою. Однак колектив уже мав досвід дослідно-експериментальної роботи у складі Лабораторії інноваційних виховних технологій при Рівненському державному гуманітарному університеті під керівництвом професора Т. Д. Дем'янюк щодо дослідження проблем самовираження, самореалізації, самоствердження творчої особистості та формування духовно-моральних якостей гімназиста в умовах розбудови громадянського суспільства. Важливою передумовою, що вплинула на вибір нової теми дослідження, було і те, що із 2008 року гімназія стала учасником надзвичайно потужного проекту МЗС Німеччини «PASCH» («Школи: партнери майбутнього»).

У процесі експерименту було досягнуто основної мети дослідження, зокрема визначено, науково обґрунтовано й експериментально перевірено педагогічну модель та організаційно-педагогічні умови розвитку і виховання особистості гімназиста в єдиному Європейському освітньому просторі.

Структурування та побудова процесу розвитку і виховання особистості гімназиста в єдиному Європейському освітньому просторі та впровадження створених організаційно-педагогічних умов означеного процесу в Рівненській гуманітарній гімназії відбувалося в ході реалізації таких завдань:

- вивчення стану досліджуваної проблеми в теорії та освітньо-виховній практиці;
- виявлення концептуальних підходів та організаційно-змістових засад розвитку і виховання особистості гімназиста в єдиному Європейському освітньому просторі;
- створення та експериментальна перевірка організаційно-педагогічних умов розвитку і виховання особистості гімназиста;
- розроблення й експериментальна перевірка педагогічної моделі процесу розвитку і виховання особистості гімназиста;
- укладення й упровадження цільової творчої програми розвитку і виховання особистості гімназиста;
- виявлення особливостей управління навчально-виховним процесом, спрямованого на розвиток і виховання особистості гімназиста;
- моделювання структури та оновлення функцій науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу;
- підготовка й апробація рекомендацій щодо розвитку і виховання особистості гімназиста [3].

У ході дослідження педагогами закладу накопичувався матеріал із проблеми поєднання розвитку і виховання особистості на основі комплексного підходу до реалізації основних функцій та завдань

експерименту, активно вивчався досвід освітян з різних країн, велися пошуки нових партнерів в Україні та за кордоном, застосовувалися нові розвивальні й виховні технології, що дозволило переосмислити та реалізувати концепцію дослідження, побудувати педагогічний процес на розроблених концептуальних ідеях створення єдиного Європейського освітнього простору [5].

Відповідно до гіпотези дослідження, яка ґрунтувалася на припущенні, що розвиток і виховання особистості гімназиста в єдиному Європейському освітньому просторі може здійснюватися ефективно за умови побудови педагогічного процесу, який відповідає не лише європейським, а й національним цінностям як частини європейських цінностей, мобільності гімназистів і педагогів, реформуванню гімназійної освіти, оновленню парадигми навчання та виховання, модернізації й гуманізації системи гімназійної освіти, оптимізації системи управління, розпочалася робота над змінами в підходах діяльності закладу. З цією метою було розроблено і впроваджено інноваційну модель науково-методичної роботи, побудовану в логічному взаємозв'язку навколо освітньої програми підготовки конкурентоздатного вчителя та постійного оновлення діяльності предметних кафедр і спрямовану на міжнародний досвід спілкування й опанування іноземними мовами, вивчення культури та освіти країн ближнього зарубіжжя, використання педагогічних прийомів і освітніх технологій у викладанні предметів, здійсненні виховного впливу на виховання гімназиста, відкритого до міжнародного спілкування з ровесниками. Крім того, впроваджено державно-громадську модель управління гімназією, основними компонентами якої стали демократичні та партнерські стосунки взаємодії педагогів, учнів і батьків; запозичено досвід спілкування з громадою міжнародних партнерів із метою висунення та впровадження ініціатив гімназистів щодо наповнення європейським досвідом вивчення предметів та оформлення тематичних зон для їх навчання і розвитку в гімназії.

Усі напрацювання, як теоретичні, так і практичні, насамперед ґрунтуються на усвідомленні й позитивному сприйнятті європейських цінностей учасниками навчально-виховного процесу закладу. Перелік означених цінностей викладено в базових документах Європейського Союзу, проте найбільш лаконічно про їх суть наголосила в одному зі своїх виступів Ангела Меркель: «Демократія, свобода, права людини». Таким чином, усі сфери розвитку особистості були охоплені процесами інтеграції галузей знань для гуманітарної освіти і науки та універсальних аспектів творення особистісної системи цінностей у сучасному виховному процесі. На наш погляд, випускники гімназії – це високоосвічені молоді люди із широкою палітрою європейських і національних цінностей та якісною освітньою підготовкою.

У кінцевому підсумку було реалізовано головну мету виховання та розвитку креативної інноваційної особистості, здатної до життєтворчості та самореалізації в нових соціальних умовах в Україні та в єдиному Європейському освітньому просторі (див. рис. 2).

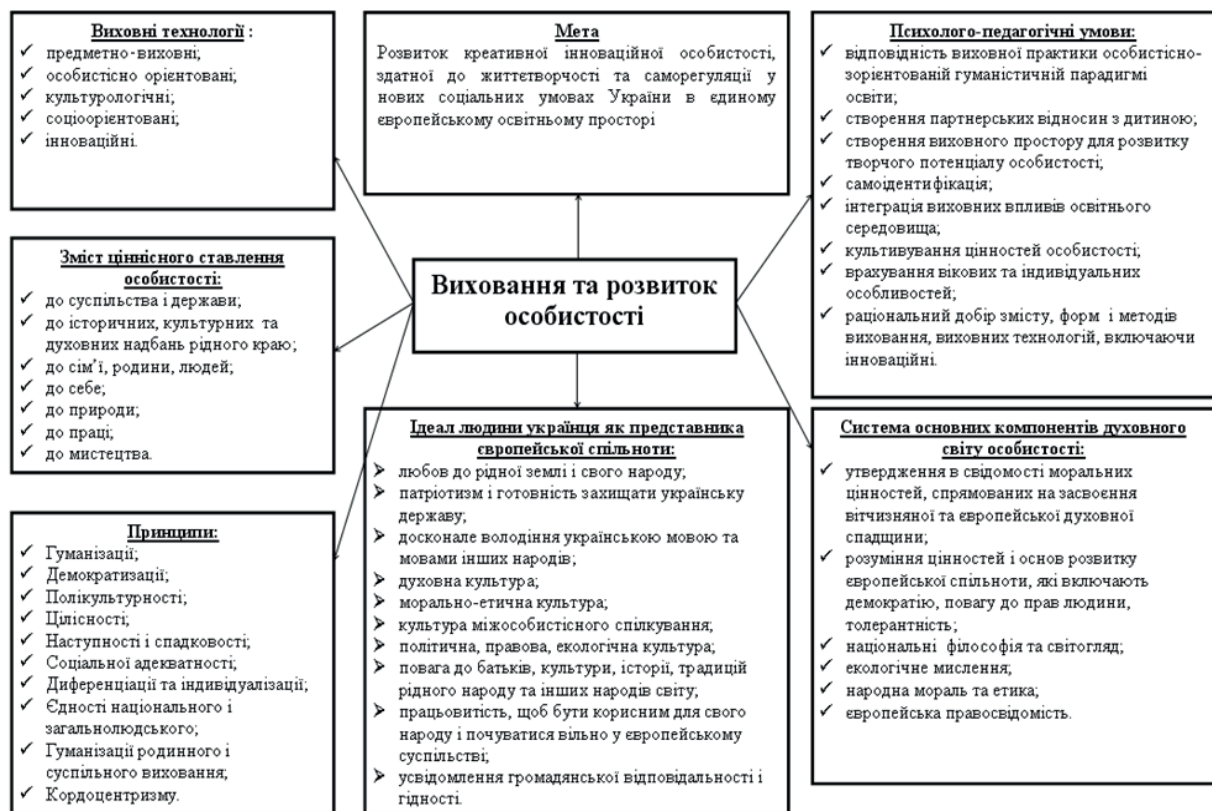

Рис. 2. Структурно-логічна модель розвитку та виховання особистості гімназиста в єдиному Європейському освітньому просторі

У процесі дослідження відбувалося корегування моделі розвитку особистості гімназиста в умовах формування єдиного Європейського освітнього простору. Враховуючи результати анкетування й опитування, було рекомендовано:

- спільно з органами учнівського самоврядування закладу розробити та реалізувати цикл проєктів, що сприятимуть самовизначенню, самовираженню, самоствердженню й самореалізації старшокласників в умовах європейського громадянського суспільства;

- завдяки участі в гуртках та факультативах поглибити знання учнів про основні ознаки європейської демократії, права та обов'язки громадян, способи їх реалізації;

- на основі гармонійного поєднання проєктної та інших інноваційних технологій у вихованні національної європейської культури викликати в учнів інтерес до політичного життя в державі, ознайомити їх з традиціями народовладдя в інших демократичних країнах;

- розробити цикл лекцій для батьків із метою зацікавлення їх політичним життям країни та заохоченням до участі в різноманітних шкільних проєктах.

Із метою озброєння членів педагогічного колективу новими знаннями, прогресивними ідеями та ініціативами на базі гімназії разом із науковцями було проведено ряд «круглих столів», теоретико-методологічних семінарів, науково-практичних конференцій всеукраїнського рівня з означеної проблеми. Крім того, вчителі гімназії презентували свої напрацювання під час проведення майстер-класів, семінарів-практикумів, форумів, було підготовлено низку публікацій у педагогічній пресі та інтернет-виданнях. Готовність педагогів до інноваційної діяльності в режимі експерименту засвідчує високі показники (див. рис. 3).

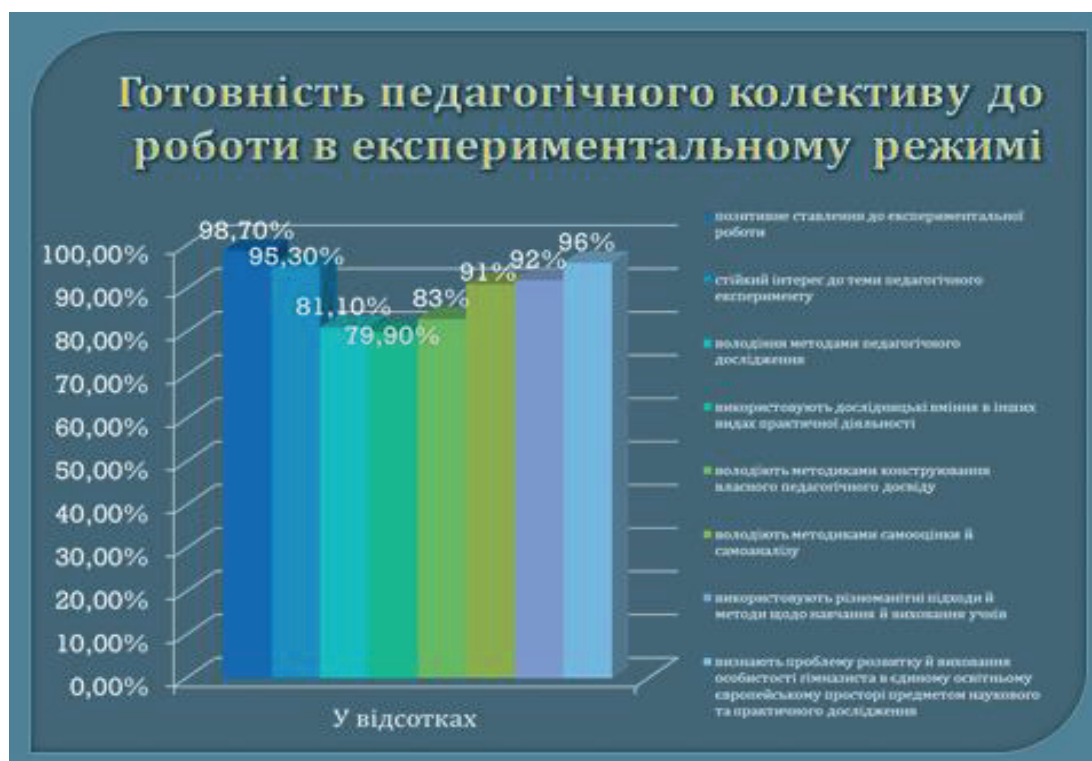

Рис. 3. Готовність педагогічного колективу до роботи в експериментальному режимі

Ураховуючи результати діагностики вчителів із проблеми дослідження, сформовано методичні теки й створено електронну базу статистичних даних, текстових матеріалів, електронних презентацій, які сприятимуть підвищенню обізнаності кожного педагога з питань розвитку і виховання особистості гімназиста в єдиному Європейському освітньому просторі, спонукатимуть до постійної системної самоосвіти. Матеріали діагностики стали основою для корегування структури науково-методичної роботи з педагогічними кадрами. Зокрема, розпочали свою діяльність тренінгова група Національного проекту «Відкритий світ» і творче об'єднання вчителів із проблеми «Розвиток і виховання особистості гімназиста в умовах євроінтеграції», продовжила роботу Школа методистів кафедр; до структури науково-методичної роботи було включено науково-теоретичні й теоретико-методологічні семінари, творчі зустрічі, тренінгові заняття з педагогічної взаємодії.

Варто зазначити, що за час роботи над проблемою темою змінилися форми і зміст загальногімназійних заходів. Тепер це не просто традиційні предметні тижні, виставки, концерти, це – масштабні проекти, реалізація яких потребує детального плану підготовки, залучення значної кількості виконавців і фінансової підтримки. Тривалість втілення такого проекту – від двох тижнів до двох місяців. Зокрема, довготривалою стала Програма реалізації українського педагогічного кордоцентризму, побудована на філософії серця за Г. Сковородою, П. Юркевичем, В. Сухомлинським [4]. Заняття з курсу «Єврознавство» носять комунікативний характер і проводяться в різноманітних формах: міні-лекції, відеоуроки,

уроки-дебати, творчі майстерні, телемости з використанням інноваційних технологій формування складових комунікативної компетенції. Програма курсу спрямована на розширення й систематизацію знань щодо мети створення та основних напрямків діяльності Європейського Союзу [2].

Оскільки реалізація подібних проектів у навчальному закладі виявилася досить складною, ідеї – надзвичайно цікавими, а бажання їх втілити – непереборними, необхідно було шукати способи їх реалізації. Це спонукало нас до активізації роботи у різноманітних міських, регіональних, всеукраїнських, міжнародних програмах, які передбачають надання певних коштів, пошуку різних джерел для інвестицій, а також залучення до роботи нових партнерів: громадських організацій, установ, українських та міжнародних фондів. Презентація досвіду міжнародного партнерства та співпраці відбулася під час звітної конференції у формі засідання «світового кафе», де педагоги гімназії презентували власні науково-методичні розробки, сформували колективну думку про хід дослідно-експериментальної роботи, надбання та перспективи подальшого розвитку гімназії.

Таким чином, у процесі дослідно-експериментальної роботи нами було:

- обґрунтовано концептуальні підходи до розвитку і виховання особистості гімназиста в єдиному Європейському освітньому просторі, що знайшло своє відображення у програмному забезпеченні діяльності навчального закладу;
- розроблено педагогічну модель процесу розвитку і виховання особистості гімназиста в контексті

діяльності навчального закладу та перевірено умови її реалізації;

- охарактеризовано форми і методи інноваційної діяльності гімназії в контексті загальнолюдських, європейських і національних цінностей, що сприяє вдосконаленню процесу розвитку і виховання особистості гімназиста;

- виокремлено положення щодо впровадження нового змісту, інтерактивних форм, технологій міжнародного співробітництва та оптимізації управління цим процесом.

Практична значущість дослідження полягає в розробці та застосуванні положень, висновків, рекомендацій з метою вдосконалення процесу розвитку і виховання особистості гімназиста в єдиному Європейському освітньому просторі, їх узагальненні у цільовій творчій програмі, запровадженні інновацій у гімназійній освіті, що знайшло своє відображення у введенні варіативної складової навчальних планів, розробці інтегративного курсу поглибленого вивчення іноземної мови, оптимізації управління навчально-виховним процесом на основі його функціонально-організаційного структурування.

Із метою створення Європейського освітнього простору та забезпечення життєвого циклу освітніх інновацій, розроблених у ході експерименту в Рівненській гуманітарній гімназії, варто продовжити апробацію та впровадження в практику роботи педагогічних колективів загальноосвітніх навчальних закладів:

- структурно-логічної моделі вільного вибору гімназистами індивідуальних траєкторій навчання;
- цільової творчої програми розвитку і виховання особистості гімназиста та навчального курсу «Єврознавство»;
- програми реалізації українського педагогічного кордоцентризму та освітньої програми підготовки конкурентоздатного вчителя;
- моделі інтеграції гімназії у міжнародний освітній простір та програми взаємообміну для навчання учнів і стажування вчителів у навчальних закладах Європи;
- моделі оптимізації управління педагогічним процесом у закладі на засадах європейського досвіду демократичних і партнерських стосунків у громаді міста.

Таким чином, нами було отримано цінний досвід, перенесений з інших галузей та інших країн, широке коло однодумців як в Україні, так і за кордоном, інвестиції, нові цікаві пропозиції від партнерів стосовно співпраці, що, у свою чергу, зміцнило конкурентоздатність гімназії та її автономність. Разом із тим, розширилися міжнародні зв'язки закладу, а культурно-освітній центр національних меншин України, створений при навчальному закладі, фактично став автономною одиницею, здатною до самостійної плідної роботи. Крім того, значно активізувалися наші учні: можливість реалізувати себе в цікавих справах, долучитися до гімназійних і міжнародних проєктів, продемонструвати свої здібності, знання й уміння в серйозних проєктах мотивувала їх до наполегливої праці над собою і вселила віру в те, що майбутнє людини насамперед залежить від неї самої.

Кожен навчальний заклад торує свою дорогу до Нової школи, оскільки всі без винятку освітяни розуміють потребу в змінах. У концепції «Нова україн-

ська школа», яку сьогодні так активно обговорюють освітяни, представлена формула сучасної успішної школи, що включає дев'ять чинників: новий зміст, нова структура, педагогіка партнерства, орієнтація на учня, нове освітнє середовище, вмотивований учитель, автономія школи, справедливе фінансування, виховання на цінностях [5]. Колектив Рівненської гуманітарної гімназії за час роботи над останньою дослідно-експериментальною темою вже пройшов частину цього шляху, а деякі з представлених вище чинників успішно впроваджені в гімназії.

Шлях до Нової школи змінив нас самих. Ми як заклад стали більш відкриті та більш самостійні, маємо багато партнерів, отримали новий для нас досвід, навчилися співпрацювати з міжнародними інституціями, залучати кошти не лише від держави і батьків, а й з інших джерел, і найголовніше – зрозуміли, що потрібно постійно розвиватися і творити, пам'ятаючи при цьому слова німецького філософа Е. Фромма: «Якщо потяг до творчості не отримує реальної підтримки, виникає потяг до руйнування. Психологічне напруження таке сильне, що коли людина не може поєднати себе зі світом в акті творчості, то зароджується потяг до руйнування світу... Альтернатива очевидна – творити або руйнувати».

Висновок. У ході дослідження підтвердилися припущення колективу Рівненської гуманітарної гімназії про те, що розвиток і виховання особистості гімназиста в єдиному Європейському освітньому просторі може ефективно здійснюватися за умов:

- побудови педагогічного процесу, який відповідає загальнолюдським, європейським та національним цінностям, сприяє мобільності гімназистів, педагогів і науковців, вирішенню завдань реформування гімназійної освіти та її інтеграції у Європейський освітній простір;
- оновлення парадигми навчання, виховання, розвитку особистості шляхом використання загальнопедагогічних чинників та психологічних механізмів освітньо-педагогічної діяльності;
- розроблення технологій модернізації та гуманізації системи гімназійної освіти на засадах базисних цінностей особистості – самовизначення, самоактуалізації, самореалізації;
- вироблення інноваційного стилю діяльності класних керівників, учителів-предметників;
- оновлення та збагачення науково-методичного забезпечення навчально-виховного процесу за рахунок поєднання вітчизняного та міжнародного досвіду навчання і розвитку особистості та підвищення професійного розвитку педагогів;
- оптимізації системи управління педагогічним процесом на основі цілеспрямованого педагогічного діяльності та взаємоузгодження планів батьків, педагогів та учнів.

Можемо з упевненістю сказати, що висунута нами гіпотеза правильна, адже наш навчальний заклад не лише посилює власний інноваційний потенціал, а й є прикладом новаторського досвіду для створення єдиного Європейського освітнього простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Концепція нової української школи [Електронний ресурс] : ухвалено Рішенням колегії МОН МОН 27.10.2016 / заг.

ред. М. Грищенко ; упоряд. Л. Гриневич, О. Елькін, С. Колашнікова та ін. ; МОН України. – К., 2016. – 34 с. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczya.pdf>, вільний. – Електронна версія друк. публікації 2016.

2. Навчальна програма курсу «Єврознавство». – Рівне : Рівненська гуманітарна гімназія, 2014. – 16 с.

3. Розвиток і виховання особистості гімназиста в єдиному Європейському освітньому просторі : програма дослідно-експериментальної роботи. – Рівне : Рівненська гуманітарна гімназія, 2011. – 33 с.

4. Формування ціннісного ставлення до себе через призму кордоцентризму – філософії серця Г. Сковороди, П. Юркевича, В. Сухомлинського. – Рівне : Рівненська гуманітарна гімназія, 2015. – 15 с.

5. Освітньо-дидактичні процеси в сучасному навчальному закладі: досвід, проблеми, перспективи. – Рівне : Рівненська гуманітарна гімназія, 2016. – 305 с.

Дата надходження до редакції: 01.03.2017 р.

УДК 37.015.3 : 372.4

Лариса МАТВІЙЧУК,

учитель початкових класів,

методист кафедри початкового навчання

Рівненської гуманітарної гімназії,

спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії,

вчитель-методист

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

У статті запропоновано структуру змісту початкової освіти через застосування дитиноцентричних парадигм, що зумовила пошук нових педагогічних систем, розроблення нових методик та інноваційних підходів з ефективного застосування їх у практиці роботи кафедри початкового навчання Рівненської гуманітарної гімназії. Презентовано напрацювання щодо формування ключових і предметних компетентностей у змісті шкільної, зокрема початкової, освіти шляхом виявлення можливостей конкретного предмета для формування кожної з них. Проаналізовано, яким чином у змісті предметів закладено передумови для взаємозв'язку ключових і предметних компетентностей на прикладі освітніх галузей Державного стандарту початкової загальної освіти.

Ключові слова: зміст освіти, структура змісту освіти, європейські освітні стандарти, компетентність, компетентнісна освіта, ключові та предметні компетентності в змісті початкової освіти.

В статті пропонується структура содержания начального образования через применение человекоцентричных парадигм, которая обусловила поиск новых педагогических систем, разработку новых методик и инновационных подходов по эффективному применению их в практике работы кафедры

начального обучения Ровенской гуманитарной гимназии. Представлены наработки по формированию ключевых и предметных компетенций в содержании школьного, в частности начального, образования путем выявления возможностей конкретного предмета для формирования каждой из них. Проанализировано, каким образом в содержании предметов заложены предпосылки для взаимосвязи ключевых и предметных компетенций на примере образовательных областей Государственного стандарта начального общего образования.

Ключевые слова: содержание образования, структура содержания образования, европейские образовательные стандарты, компетентность, компетентностное образование, ключевые и предметные компетентности в содержании начального образования.

The article deals with the basic thesis on the content of basic education structure through the use child-in center paradigms that led to the search for new education system, development of new methods and innovative approaches to use them effectively in the practice of the department of elementary education of Rivne Humanitarian Gymnasium. Presented developments about the formation of key and subject competencies at school and primary education in particular, by identifying